

Riktlinje nr 23. Utgåva oktober -18 med tillägg juni -20

INFORMATION OM OMRÅDET

Att golvet i ett våtrum lutar, det vill säga faller, åt rätt håll är viktigt. Vattenskador är en av de vanligaste skadorna i byggenreparationer. Vid entreprenadbesiktning och överlåtelsebesiktning av en fastighet kommer frågan nästan alltid på tal.

1. Lokalfall, golvfall i plats för bad och dusch

I anslutning till golvbrunnen ska golvet falla 7-20 mm/m enligt Boverkets byggregler.

2. Golvfall övriga ytor

Övriga golvytor ska enligt Boverkets byggregler falla mot golvavloppet, dvs från 1mm/m eller brantare.

Är lutningen 0 mm/m saknas golvfall mot golvavloppet.

3. Bakfall

Lutar golvet bort från golvbrunnen, dvs -1 mm/m eller mer är det bakfall.

4. Svacka, kvarstående vatten

Svacka, kvarstående vatten och andra uttryck vilka beskriver golvet lutning är sannolikt beskrivningar av att bakfall förekommer. Entreprenadrådet rekommenderar att ordet bakfall används alternativt att andra benämningar förtydligas i sammanhanget.

5. Avtalat golvfall

Är golvfall enligt en viss organisation eller branschregel avtalat gäller deras skrifter. Vanliga branschregler är BBV (BKR Bygckeramikrådet) eller Säkra våtrum (GVK, AB Svensk Våtrumskontroll).

Parter kan avtala att golvet ej behöver ha golvfall i hela dess yta. Detta förhållande är vanligtvis aktuellt vid större ytor då golvfall kommer påverka golvet höjd i förhållande till anslutande golv.

6. Mätning av golvet fall

Att mäta golvet fall sker enklast med ett digitalt vattenpass. Passet behöver vara kalibrerat vilket kan kontrolleras genom att passet visar samma lutning vid start såväl som efter att passet vridits 180°.

Golvet fall ska mätas raka sträckan från mätpunkten mot golvavloppet.

Vid produktioner där mellanväggar vilka ändrar vattenavledningen förekommer ska fallet mätas i den riktning som vattnet ska rinna mot golvbrunnen.

Vissa fabriksproduktioner av färdiga badrumsmoduler skapar ett kuvertfall på golven. Vid provning ska då vattnet söka sig obehindrat mot golvbrunnen.

Mätning med kula, åt vilket håll den rullar, ger en bra indikation och kan med fördel användas över större ytor.

Spolning med vatten för att se åt vilket håll vattnet rinner rekommenderas att användas som indikation. Att veta om golvet lutar för lite eller för mycket baserat på vattnets rörelse är inte möjligt.

EGENKONTROLLER OCH DOKUMENTATION

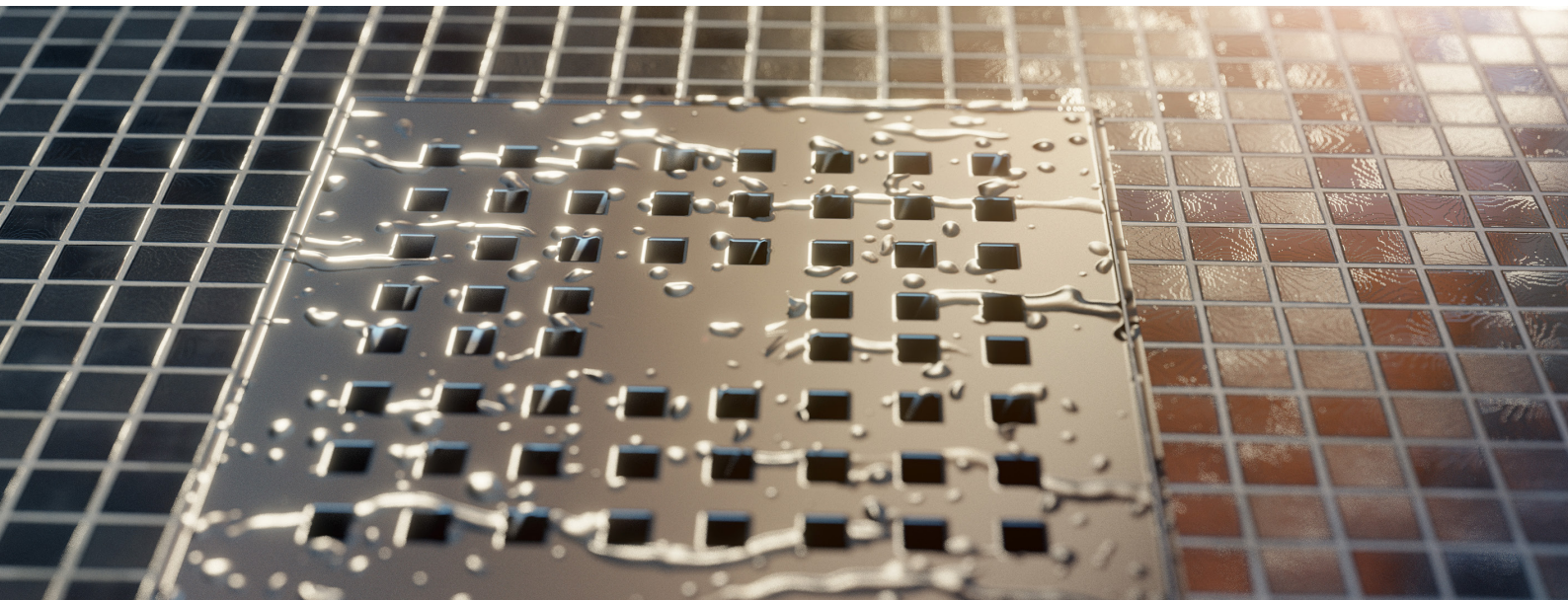
Golvet fall ska normalt kontrolleras i en egenkontroll eller ett kvalitetsdokument. Underlaget för tätskiktet behöver ha motsvarande fall och egenkontrollen ska visa på detta.

SLUTSATS

Lämnas egenkontroll eller kvalitetsdokument vilka utfäster ett visst golvfall så har dessa en viktig juridisk betydelse förutsatt att de är rätt upprättade. Se ER:s riktlinje om egenkontroll för mer information.

Vid besiktning rekommenderas besiktningsmannen att utgå från lämnade utfästelser alternativt mäta samtliga fall. Stickprov av golvens lutning lämnar inget tillförlitligt resultat.

TILLÄGG TILL RIKTLINJE NR 23, SE NÄSTA SIDA

TILLÄGG TILL RIKTLINJE NR 23

Riktlinje nr 23. Utgåva juni-20

Med anledning av stort engagemang och efterfrågan lämnas här ett tillägg till riktlinjen.

AVHJÄLPANDE AV AVVIKANDE GOLVFALL

Det förekommer att golvfallet lutar åt fel håll, dvs från brunnen, eller överstiger 20 mm/m vid mätning ovan färdigt golv, särskilt i närhet av golvbrunn. När är avvikelserna skäligen att avhjälpa?

Boverkets byggregler – BBR, anger som allmänt råd att golvlutningen bör vara högst 20 mm/m (1:50) för att minska risken för olycksfall.

Boverkets byggregler är en föreskrift och ska efterföljas av byggherren. Eftersom en maximal golvlutning är angivet som allmänt råd gäller rådet **tills dess någon kan redovisa att utförandet är lika bra eller bättre och att brantare golvfall därmed inte ökar risken för olycksfall.**

Brantare golvlutning kan enligt Boverket medföra ökad risk för personskada. **Därav är det rekommenderat att en besiktningsman noterar ett E-fel och inte ett N-fel, samtidigt ska varje fall och förutsättningar bedömas unikt.**

Flertalet uppfattar förhållandet, dvs ett golvfall brantare än 20 mm/m, som positivt eftersom vattnet rinner undan bättre.

EGENKONTROLLER OCH DOKUMENTATION

Golvets fall kontrolleras vanligtvis och dokumenteras i en egenkontroll eller ett kvalitetsdokument. Till Entreprenörrådet framförs ofta att egenkontrollerna och kvalitetsdokumenten inte överensstämmer med faktiskt utförande. Egenkontrollen eller kvalitetsdokumentet får likväl en juridisk betydelse.

SLUTSATS

Det är skäligen att avhjälpa bakfall om inte särskilda förutsättningar är givna eller avtalade.

Om det är avtalat mellan beställare och entreprenör att brantaste golvfallet ska vara 20 mm/m är utgångspunkten att entreprenören ska avhjälpa ett brantare golvfall eller träffa en överenskommelse med beställaren. Beställaren kan även besluta att felet ej ska avhjälpas.

Byggherren vilken svarar för att myndighetskrav efterföljs kan vända sig till kommunen för bedömning av utförandet och betydelsen inför ett slutbesked.

Entreprenörrådets bedömning är att det vid normala förhållanden i ett våtrum inte är skäligen att avhjälpa golvfall upp till 30 mm/m, dvs 50% brantare fall än allmänna rådet, och att risken för olycksfall inte nämnvärt ökat. Påståendet är en bedömning baserat på samlad erfarenhet och saknar juridiskt stöd. Statistik eller annat underlag för Boverkets beslut om maximalt 20 mm/m har inte kunnat redovisats till Entreprenörrådet.

20 mm/m är likväl ett allmänt råd från myndighet vilket hänvisar till personlig säkerhet och Entreprenörrådet rättar sig därefter. Entreprenörrådets slutsats blir därmed att golvfall brantare än 20 mm/m är skäligen att avhjälpa tills:

- Boverket eller kommun meddelar annat,
- domstol bedömer annorlunda,
- parterna i en entreprenad träffar en överenskommelse,
- eller att någon kan visa att tillgängligheten är erforderlig och att risken för olycksfall inte har ökat eller är acceptabel.

Merparten av ytan på golvets lutning är möjlig att kontrollera vid slutbesiktning. Ytor under badkar, möbler och andra särskilda förhållanden kan medföra att delar är att anse som dolda.

Vid avhjälpan av golvfall med ny platsättning på befintlig platsättning ska bland annat tas i beaktande; att tätskiktet har fall mot golvbrunnen, nivåskillnader på trösklar, uppvik vid tröskel, golvvärme och fuksäkerhetsprojektering. Särskilt kunnig kan lämna utlåtande över lämpligheten i varje specifikt fall.

Entreprenörrådet i Sverige AB

Org nr 559134-6407

kansli@er.se | www.er.se

Copyright © Entreprenörrådet AB